

Отчетен доклад
На Управителния съвет на БСА
за периода май 2006 – ноември 2009 г.
Изнесен от проф. Георги Фотев, Председател на БСА

Призванието

Като доброволно обединение на професионални социолози (индивидуални членове) и социологически институции (колективни членове) Българската социологическа асоциация е призвана да съхранява и умножава символния капитал на националната ни социология, да укрепва социологическата общност, да спомага за успешно и плодотворно участие на социологията в стремежите на националното ни общество към общо благо. Фундаментален и ключов конститутивен принцип на БСА е професионалната солидарност на социолозите у нас пред големите предизвикателства на нашето драматично време. За всички, които не са малодушни, целите и задачите пред националната социология са наистина вдъхновяващи. Едва ли има нещо по-интересно и завладяващо на този свят - и особено в днешното време на безпрецедентни трансформации в света - от това човек да се посвети на социологическото поприще.

В изпълнение на решенията на XI конгрес

На първото си заседание избраният от XI конгрес на БСА (13 май 2006 г.) Управителен съвет анализира внимателно и обстойно решенията на Конгреса, поставените цели и задачи. УС единодушно определи за зам.-председатели проф. Пепка Бояджиева и доц. Иван Чалъков. Както се пошегува председателят проф. Г. Фотев, този избор, ако не е уникален, той е много рядко случващ се изобщо, тъй като проф. Бояджиева и доц. Чалъков са били вече председатели на Асоциацията, а обикновено хората биват най-напред зам.-председатели и след това стават евентуално председатели. Но такива - иначе незначими - жестове са знаци на етос, който си заслужава осмисляне, особено когато има прояви, за които човек не знае какво да каже. Доц. Светла Колева се ангажира като член на УС да отговаря за научните прояви (дейност) и проекти по линията на БСА. Доц. Таня Чавдарова се ангажира с международната дейност, а доц. Мария Стоянова пое подпомагането, координирането и насърчаването на

дейността на изследователските комитети. Доц. Мария Серафимова се ангажира с връзките на БСА със студентите по социология и социологическите катедри, подпомагане на студентски инициативи, форуми и прочие. Румяна Бъчварова, до неотдавнашното ѝ назначаване на висок правителствен пост, фокусира вниманието си като член на УС на връзките със социологическите агенции и социологическите дружества в страната. Д-р Тодор Галев пое изцяло въпросите на електронните комуникации на БСА. Разбира се, всички членове на Управителния съвет освен ресорните дейности подпомагаха общите инициативи на ръководството. Настоящият отчетен доклад е дело на всички колеги от ръководството на БСА. Разбира се, не може да не се изтъкне дейността и на другите органи на БСА и по-специално на Етичната комисия.

За някои от по-важните прояви на БСА през отчетния период

През 2006 г. в гр. Пловдив съвместно с други национални и международни институции БСА участва в организирането и провеждането на международна франкофонска конференция на тема „Общества в развитие: малките общества и регионалната интеграция”. Във връзка с авторитетния социологически форум се утвърдиха и развиха връзките на БСА с Международната асоциация на френски говорещите социолози. През същата година се проведе редовна годишна конференция по проблемите на българското село на тема „Село и туризъм”. Дружеството по социология на селото и Изследователският комитет по социология на селото към БСА са съорганизатори на този научен форум, който се проведе на високо ниво и плодотворно.

През пролетта на 2007 г. ръководството на БСА се среща с ръководствата на авторитетните в българското общество и социологическата общност социологически агенции. Агенциите откликнаха на поканата на ръководството на БСА и всички участници проявиха заинтересованост за развитието на националната социология и издигане на престижа на социологията у нас и в международен план. Уместно е да се изтъкни, че утвърдените в годините на демократично развитие социологически агенции имат забележителен принос за развитието по-специално на емпиричната социология в България, те натрупаха завиден престиж на нашата наука в обществото и днес представителите на политическия елит и държавното управление, частните корпорации и фирми и други заинтересовани се отнасят с респект към гласовете на социологическите агенции. Нашите колеги провеждат ЕСИ, които отговарят и на най-завишените европейски международни критерии и стандарти във всяко отношение. Време е да се признават постиженията

на колегите и да се гордеем с постиженията на колегите си, за да се зарови веднъж завинаги в миналото отровна българска завист, коментирана не само от Елин Пелин и Хаджийски навремето си. Българският глупак се втриса от успеха на другия и не може да проумее, че успехът на другия по косвен начин също го облагодетелства. Затова споменахме в началото за символния капитал на националната социология, който е благо за всички социолози, а когато има ущърб на този капитал, има ущърб за всеки един добър професионалист.

През 2007 г. се проведе International School for Young Sociologists and Social Scientists в София и Поморие. Катедра „Социология” на ЮЗУ „Неофит Рилски” съвместно с БСА организира национална кръгла маса „Младите социолози за образованието по социология”. Студентите и докторантите по социология изказаха извънредно интересни виждания, бележки, препоръки, оценки на образователния процес. Материалите са издадени в сборник „Младите социолози и образованието по социология” (ЮЗУ, 2008).

През 2007 г. ръководството на БСА проведе среща-разговор с ръководителите на социологическите катедри, програми по социология, представители на социологически колегии в университетите от страната. Срещата се проведе в София и присъстваха представители на почти всички висши училища в страната. В центъра на вниманието на участниците се поставиха въпросите на качеството на висшето образование по социология, реализацията на дипломираните социолози и др. Изказани бяха интересни виждания, поставени бяха специфични и общи за всички въпроси и проблеми. Беше обменен ценен опит. Общосподелен беше изводът за ползността и плодотворността на срещата и се изказа препоръката да се провеждат подобни срещи и в бъдеще.

През декември 2007 г. в рамките на редовното годишно общо събрание на Асоциацията бе организирана научна сесия на БСА на тема „Проблеми и перспективи на висшето образование по социология”. На форума беше представена интернет-страницата на БСА като възможност за комуникация в подкрепа на общите цели и дейности. Бяха обявени резултатите от второто издание на конкурса за Наградата на БСА за най-добра публикация на млад социолог.

Една от най-важните прояви на БСА през 2008 г. е конференцията на тема „Качество на публичните политики. Ангажираност на социалните учени”, подпомогната от Институт „Отворено общество” – София. В конференцията взеха участие представители от чужбина, представители на публични институции от страната, в т.ч. на министерство, експерти от неправителствени организации, журналисти и др. В началото на годината се проведе и семинарът “Науката и обществото в диалог: популяризиране

на научните резултати”, който бе насочен към обучение на млади учени от БАН и университетите как да популяризират научните си резултати пред различни целеви групи. Той бе организиран съвместно от БСА и Европейската мрежа за популяризиране на науката ([European Science Communication Network](#)), с финансовото съдействие на Британски Съвет – България.

През есента на 2008 г. в София в Централния военен клуб се проведе колоквиум “Mapping the Societal Conversation of Science: Methodological Issues and Avenues”, на който съ-организатор беше БСА и в който участваха учени от 9 страни. След провеждането на терен в България на четвъртата вълна на European Values Survey (2008 г.) през февруари 2009 г. бяха проведени серия от публични прояви на участниците в проекта „Изграждане на гражданско самосъзнание за нашата европейска отговорност”, подкрепен от Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe, БСА е основен участник в консорциума от институции по осъществяване на въпросния проект. Данните от изследването своевременен са дадени в сайта на БСА, за да се ползват от всички заинтересовани членове на Асоциацията, както и от други потребители на подобна информация. В периода декември 2008 г. – октомври 2009 г. се реализира проектът *„Осигуряване на равен достъп на качествено образование на групи в неравностойно положение – ученици от СООУ «Христо Ботев», с. Баните*, финансиран от Социално инвестиционния фонд. Това е първият изпълнен успешно проект на БСА, спечелен по конкурс на Социално инвестиционния фонд.

БСА и Изследователски комитет 02 по икономика и общество към Международната социологическа асоциация организираха в София конференция на тема „Пазарите като мрежи” през септември 2009 г. Конференцията протече в две пленарни сесии и пет работни сесии, които свързаха повече от 30 изследователи от 14 страни в Европа, Северна и Южна Америка. Благодарение на специалните грантове за млади изследователи бе осъществена търсената среща между представители на различни генерации икономически социолози. На пленарните сесии гост-лектори са международно известни имена като Дейвид Старк от Колумбийски университет, САЩ, и Олиевие Готчо от Националния център за научни изследвания на Франция.

За Изследователските комитети

ИК към БСА се изграждат и функционират по инициативи на членове на Асоциацията, благодарение на тяхната активност и интереси в един или друг проблемно-тематичен кръг и социологическа поддисциплина. В периода между XI и XII конгрес на БСА са поддържани контакти с ръководителите на изследователските комитети, насърчава се или е подпомагана тяхната дейност. Обсъждани са инициативи, като написване на кратки биографии на всеки ИК, организиране на презентации пред студенти от университети със специалност по социология, включване на желаещи студенти в състава на даден ИК, организиране и провеждане на научни конференции, семинари, развиване на проектна дейност, създаване на сайт на изследователските комитети относно техния персонален състав, проектна дейност, публикационна активност, организиране на научни форуми – презентации, конференции, семинари и др. ИК по социология на селото е сред най-дейните, за което свидетелстват реализираните инициативи като национални научни конференции, една от които беше вече специално спомената, издаването на четири сборника с доклади от конференциите, презентирането на биографията на ИК, на основни научни публикации и изследователски проекти пред студенти от специалност „Социология” в УНСС и редица други ценни прояви. ИК по урбаносоциология е също един от добрите примери на плодотворни професионални контакти, научно общуване и взаимно обогатяване на социолози от различни университети, институти и пр. ИК по урбаносоциология поддържа международни контакти, негови членове развиват лекционна дейност, участват в български и международни конференции, в граждански акции в медиите и т.н.

Изследователският комитет по социология на образованието е също отличителен с реализацията на ценни инициативи, които не би могло да се изброят изчерпателно. Между тях са установяването на връзки с Балканската асоциация по образование и педагогика (BASOPED) и участие в нейни конференции. Установени са връзки с европейското общество за изследване на образованието на възрастни (ESREA). Има с какво да се похвали и ИК „Социална стратификация”, чиито членове са реализира резултатите от своята изследователска дейност в обширен списък от научни публикации в България и в чужбина, изнесени са множество доклади на научни конференции в страната и в чужбина, проведени са емпирични социологически изследвания и др.

Естествено всеки изследователски комитет в рамките на националната социологическа общност е профилирана подобност и систематичното взаимно информирание за публикации, участия в научни форуми по актуални проблеми и теми на социалната стратификация, за

което току-що стана дума, е полезно за всеки член на ИК и за социологическата наука.

За съжаление някои от изследователските комитети са със слаба активност или дейността им е практически замряла. Да се надяваме, че инициативни колеги ще съживят тези ИК в бъдеще. В навечерието на настоящия конгрес се появи инициатива за нов ИК, което е отраден факт, и ние приветстваме всяка подобна идея.

За младите социолози

Нашата асоциация има дълги и добри традиции за работа с най-младите социолози. През отчетния период работата с младите социолози и преди всичко със студентите по социология е особено плодотворна. За някои прояви вече беше споменато. Ще посочим някои от най-важните събития, в които според замисъла главни действащи лица са именно студентите: студентска конференция на клубовете на социолога към ЮЗУ и УНСС и сборника „Икономика и социология” (2007 г.), финансиран от ЮЗУ; Първи чествания на Деня на социолога под мотото: „Екологични измерения на социалната реалност и човешките отношения”; национална студентска конференция с участници от УНСС (домакин), ЮЗУ „Неофит Рилски”, СУ „Св. Климент Охридски”, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий” на тема „Евроинтеграцията – предизвикателства пред младите социолози от българските университети” (2006 г.); дискуссионни четения на тема „Струва ли си да учим социология, ако не ни прави по-богати и по-щастливи” (2006 г.); Докторантско училище с международно участие и представители на млади социолози от различни социологически катедри на тема „Пресечни точки”; национална студентска конференция „Уроци на Иван Хаджийски – 100 години след рождението му” (2007 г.); национална студентска научна конференция „Полета на социологията” (2008 г.); студентска конференция на тема „Тенденции и проблеми в българското образование днес. За и против” (2008 г.); студентска конференция на тема „Съвременното българско семейство – проблеми и перспективи” (2009 г.) и др. Не може да не се отбележи, че значителна част от по-големите студентски прояви са финансирани от ЮЗУ, за което е необходимо да се изрази благодарност и признателност към съответните университетски власти.

Грижите на по-възрастните поколения социолози към младите и най-младите е дълг, но и основна част от смисъла на нашата социологическа дейност. Като оценяваме положително това, което е направено в рамките на БСА за отчетния период, нека се задължим да работим в бъдеще още

по-активно, плодотворно и ревностно. Това е посвещение на усилие за бъдещето на националната социология.

За електронната комуникация на БСА

Положени са плодотворни усилия за популяризиране на Асоциацията чрез интернет и подкрепа на работата на Асоциацията и нейните членове чрез интернет. Поддържането и развитието на веб-сайта на БСА (www.bsa-bg.org) е основно средство за присъствие на Асоциацията в интернет.

1. Текущо обновяване на съдържанието и развитие на структурата на веб-сайта:

- 1.1. Текущо обновяване на основните рубрики „Новини” и „Дейности”. Публикувана е информация за над 300 новини и над 30 събития, свързани с дейността на асоциацията или нейни членове.
- 1.2. Допълване и развитие на първоначалната структура на веб-сайта с нови страници, съдържащи информация за Асоциацията. Към съществуващите през 2006 г. страници са добавени нови страници за:
  - *Структура* (с информация за управляващите и контролиращи органи на Асоциацията, съответните им членове и техните контакти)
  - *Устав и Етичен кодекс* на БСА
  - *Конгреси и Общи събрания* (с подробна информация за тези събития, вкл. взети решения, презентации, изказвания и други документи)
  - *Галерия* (съдържаща снимки от събития, организирани от Асоциацията)
  - *Важни обяви* (страница, насочена към обяви и новини с дългосрочен характер)
  - *БСА Web-Directory* – нова услуга, предлагаща безплатен хостинг на малки и средни по размер веб-сайтове, разработвани в рамките на проекти на членове на БСА, които не са насочени към дейности с цел печалба.

До момента в БСА Web-Directory са създадени 3 мини-веб-сайта:

- [Sociétés en mouvement: petites sociétés et intégration aux ensembles régionaux](#), Colloque international, les 25-28 mai 2006, Plovdiv (Bulgarie), *само на френски език*

- [Науката и обществото в диалог: популяризиране на научните резултати](#), Обучителен семинар за млади учени (15–17 февруари 2008, София) основан на [ESConet](#)© учебни модули, *само на български език*
- [Markets as Networks](#), International Conference, 25th – 26th September 2009, Sofia, Bulgaria, *само на английски език*

1.3. Създаването на английска версия на уеб-сайта бе важна стъпка за популяризиране на Асоциацията в международен план. Поради финансови съображения бе взето решение част от страниците в сайта („Устав и Етичен кодекс” и „Конгреси и Общи събрания”) да останат само с българска версия.

1.4. Администрация на хостинг и домейн – през целия период БСА запази регистрираните на нейно име хостинг и домейн. С цел оптимизиране на разходите за поддръжка на уеб-сайта през юли 2009 г. бе избрана нова услуга за хостинг, която предлага повече технологични възможности за развитие на сайта на по-ниска цена. В резултат беше сменен доставчика на хостинг-услуга, а до края на годината се очаква и смяна на домейн-регистратора.

В резултат на тези дейности сайтът на Асоциацията се посещава от средно 860 уникални посетители на месец, като всеки от тях разглежда средно по 4 страници от уеб-сайта¹. Общо уеб-сайтовете в БСА Web-Directory са генерирани още по 234 уникални посещения средно на месец, като тяхната посещаемост е силно зависима от периода на провеждане на съответното събитие, за което са създадени самите сайтове. Основните посетители на сайта на Асоциацията са от България и САЩ, а следващите страни по многобройност на посетителите (с 50-100 посетители / месец) са Румъния, Руската федерация, Германия и Великобритания.

Съвкупният индекс за видимост, популярност и свързаност на уеб-сайта на БСА, определян чрез Google Page Rank, има стойност 5 от максимум 10 (5/10).

2. Финансиране на дейностите по поддръжка на сайта на Асоциацията

Текущите разходи за хостинг и домейн на асоциацията се покриват от собствени приходи. За периода май 2006 г. – май 2009 г. общите разходи са 72 лв./година. От юни 2009 г., със смяната на хостинг доставчика и предстоящата смяна на домейн регистратор, тази сума ще възлиза на 50,2 лв./година при подобрени технологични условия.

Във връзка с финансирането на добавяне на нови функции в сайта и промени в програмния код през април 2007 г. бе изготвен проект за

---

¹ Броят уникални посетители се изчислява чрез броя уникални IP адреси в съответствие с официалните статистически данни за посещаемост на уеб-сайта, предоставяни от доставчика на хостинг.

развитие на сайта, с който БСА кандидатства пред *Международната социологическа асоциация*. Проектът бе одобрен и финансиран с 250 долара, които бяха използвани за препрограмиране на сайта и заплащане на едногодишна такса за хостинг и домейн.

Всички други дейности по поддръжка на сайта, вкл. администрация, текущо обновяване на информацията във всички страници на уеб-сайта, създаването на нови „статични“ страници (вкл. рубрика „Галерия“) се извършват изцяло на доброволна основа като част от дейността на д-р Тодор Галев в качеството му на член на УС на БСА.

За достойнството и престижа на българската социология

Постиженията и достойнствата на националната социология са резултат от таланта и творческите усилия на дълга редица от имена на български социолози, като се започне от края на XIX и началото на XX век и се стигне до наше време, на социологически институции и поколения социолози. БСА има своя дял за достойнството и престижа на българската социология. Необходимо е специално проектно изследване на историята на БСА. Има периоди на пълна забравя. През 1925 г. е създадено философско-социологическо дружество, което има извънредно интересен научен живот. Дейността на дружеството е най-вече социологическа. В края на 30-те години в дружеството се обсъжда и подготвя създаване на институт по социология, но за реализацията на идеята е пречка бушуващата Втора световна война. Неизменен председател на дружеството е Венелин Ганев. Дружеството е ликвидирено от комунистическия режим през 1947 г. Последната лекция преди ликвидирането е на проф. Венелин Ганев на тема „Социология на социализма“. За предстоящата дейност на БСА би могло да се извлече поука от дейността на споменатото дружество, което е организирано редовно социологически срещи в столицата и страната, посещавани от широки кръгове на интелигенцията.

Ущърб на достойнството и престижа на националната социология се нанася от проявите на експлоатация на символния капитал на националната социология. Порочно е явлението в навечерието на избори да се публикуват от неидентифицирани социологически агенции манипулативни данни. БСА реагира остро на такива пиратски действия, прояви, които нямат нищо общо с демократичните ценности, с плурализма в обществото и т.н. БСА е призвана и в бъдеще да пази достойнството и престижа на социологическата наука и социологическата професия.

Необходимо е БСА да отстоява позицията и ролята на социологията в българското общество и в ансамбъла на съвременните науки. Под

различни предлози са правени опити да се маргинализира или ликвидира социологията, какъвто е случаят със закриването в края на 40-те години на XX век на създадения от Илия Янулов институт по социология. Социологическата общност трябва да застава единно и твърдо срещу посегателства срещу социологията. Социологията е фундаментална и емпирична наука. Ролята на социологията в съвременния свят нараства и ще нараства. Ще добавя от себе си нещо, което съм казвал неведнъж – социологията е велика наука, нашата отговорност за развитието на социологията в България не може да поеме никой друг.

Благодаря на всички за участието в дейността на БСА през отчетния период.